

al-Khansa'

... följeslagerska och förislamisk-islamisk poet

Innehåll

- al-Khansa's härstamning
- Kort biografi
- Hennes avslag på äktenskap
- Hennes äktenskap
- al-Khansa' och hennes bror Sakhr
- Hennes poesi
- al-Khansa' och Profeten
- Hennes söners död
- Hennes bortgång

al-Khansa' må Allah vara nöjd med honom! var en kvinnlig följeslagerska och en "mukhadrama"-poet, det vill säga en poet som levde både i jahiliyya och i islam. Hon kom från Najd och blev berömd i jahiliyya för sina elegier över sina två bröder Sakhr och Mu'awiya. Hon grät över dem ända fram till Omars kalifat. Hon räknas som arabernas främsta poet i elegi, och al-Nabigha al-Dhubyani sade om henne:

"Om det inte vore för den blinde (al-A'sha), skulle jag säga att

du är den främste bland människor och jinner.”

Hon kallades **al-Khansa'** på grund av sin korta näsa.

al-Khansa's härstamning

- **Namn:** Umm 'Amr Tumadir bint 'Amr ibn al-Harith ibn al-Sharid, son till 'Amr ibn Riyah ibn Yaqza ibn Osayya ibn Khafaf ibn Imri' al-Qays ibn Bahtha ibn Sulaym.
- Hon tillhörde **Al al-Sharid**, ledare och ädlingar bland Banu Sulaym i jahiliyya.
- **Titel:** al-Khansa', på grund av den korta näsan med upphöjda näsvingar.
- **Makar:** Rawaha ibn 'Abd al-'Aziz al-Sulami, Mirdas ibn Abi 'Amir al-Sulami.
- **Bröder:** Sakhr och Mu'awiya.

Kort biografi

al-Khansa' var av ädel börd, skönhet och stark utstrålning. Araberna brukade likna henne vid en vildko — en symbol för skönhet i deras poesi.

Hon var värtalig och använde sin språkliga förmåga till poesi som spreds över hela Arabiska halvön. Hon var beslutsam, klok och respekterad — ingen vågade tala illa om henne, och ingen poet fann något att kritisera hos henne.

Hon var stark, fri och uppvuxen i ett hem av ära och rikedom, vilket hon ofta uttryckte i sin poesi. Hon var också modig och oppoffrande — hon gav sina söner till slaget vid al-Qadisiyya och sade till dem: **”Antingen seger eller martyrskap.”**

Hennes avslag på äktenskap

Hon var känd för sin starka personlighet och självständiga vilja. Hon avvisade frieriet från **Duraid ibn al-Simma**, hövding över Banu Jusham och en av de mest berömda krigarna i Arabien.

När Duraid såg henne och blev förälskad diktade han verser om henne. Han gick sedan till hennes far och friade. Fadern sade att beslutet låg hos henne. När han berättade för henne vem som friat sade hon:

"Jag vill inte ha honom."

Hennes far respekterade hennes beslut, eftersom han visste att hon var klok och självständig.

Hennes äktenskap

Det sägs att hon först gifte sig med en man från sin stam — enligt vissa **'Abd al-Ozza al-Sulami**, enligt andra **Rawaha ibn 'Abd al-Ozza** — och fick sonen 'Abd Allah. Han var spelare och slösare, och hon offrade mycket för att stödja honom, till och med genom att ta pengar från sin bror Sakhr.

Detta påverkade hennes son 'Abd Allah (kallad Abu Shajara), som blev opportunistisk och svag, och enligt vissa källor avföll han efter profetens död.

Hon skilde sig och gifte sig sedan med **Mirdas ibn Abi 'Amir**, en generös och ädel man. Hon fick barnen Mu'awiya, Zayd, al-'Abbas och 'Amra med honom. Han dog i en av sina stridsfärder. Vissa säger att al-'Abbas inte var hennes son utan hennes mans son.

Hon skrev en berömd elegi över Mirdas, en av hennes bästa dikter.

al-Khansa' och hennes bror Sakhr

Hon älskade Sakhr djupt. Han stödde henne när hon avvisade Duraid. När hon behövde pengar gav han henne halva sin förmögenhet — två gånger — trots att hans hustru klagade. Han sade:

**"Vid Gud, jag ska inte neka henne det sämsta av min egendom.
Hon är en ädel kvinna som har skyddat min ära. Om hon dör
river jag av henne slöjan och gör av hennes hår ett
bröstskynke."**

Hennes poesi

al-Khansa' var en mästare i elegi. Hennes poesi präglades av stark känsla, sorg och intensitet. Hennes dikter var korta i början, men efter att hennes bröder Sakhr och Mu'awiya dödades blev hennes poesi längre och djupare.

Hon sörjde dem i årtal och blev den största elegipoeten i både jahiliyya och islam. Lärda är eniga om att ingen kvinna — före eller efter henne — nådde hennes nivå.

Hon reciterade i Okaz-marknaden inför poeter som Hassan ibn Thabit och al-Nabigha. Bashshar ibn Burd sade:

"Alla kvinnor som skriver poesi har svagheter — utom al-Khansa', som överträffade männen."

Ur hennes elegi över Sakhr:

Solens uppgång påminner mig om Sakhr, och varje solnedgång får mig att minnas honom. Om det inte vore för alla andra sörjande omkring mig skulle jag ha tagit mitt eget liv av sorg.

Ur hennes elegi över Mu'awiya:

Jag har aldrig sett någon som Mu'awiya bland människor, när nätterna kommer med sina olyckor. En olycka som får hundarna att tystna, och hemligheter att avslöjas öppet.

Hon fortsatte att gråta över sina bröder även efter att hon blivit muslim. Omar sade till henne:

"Gråter du över dem när de är glödande kol i elden?"

Hon svarade:

"Det gör min sorg ännu större."

Han blev djupt berörd av hennes ord.

al-Khansa' och Profeten

Hon antog islam år 8 AH när hon och hennes stam Banu Sulaym kom till profeten. Hon var då mellan 50 och 60 år.

Profeten älskade hennes poesi och brukade säga:

"Kom igen, Khansa' — recitera för mig."

Hennes söners död

al-Khansa' deltog i slaget vid al-Qadisiyya tillsammans med sina fyra söner. Hon uppmanade dem att kämpa modigt och påminde dem om belöningen för martyrskap. Alla fyra stupade i striden.

När hon fick veta det sade hon:

"Lovad vare Gud som hedrade mig med deras martyrskap. Jag ber att Han samlar mig med dem i Sin nåds boning."

Hon sörjde dem inte som hon sörjt sina bröder i jahiliyya — islam hade gjort henne tåligare och mer hoppfull.

Omar gav henne 200 dirham per son varje år tills hon dog.

Hennes bortgång

al-Khansa' må Allah vara nöjd med honom! dog år **24 AH**, vid **71 års ålder**.

Källor

- al-Zarkali: *al-A'lam*
- Ibn Sa'd: *al-Tabaqat al-Kubra*
- Ibn 'Abd al-Barr: *al-Isti'ab*
- al-Tabari: *Tarikh al-Umam wa-l-Muluk*
- Ibn Hazm: *Jamharat al-Ansab*
- Ibn Khallikan: *Wafayat al-A'yan*
- al-Dhahabi: *Siyar A'lam al-Nubala'*